

B9-0463/2021

14.9.2021

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Tarybos ir Komisijos pareiškimų
pagal Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį
dėl žiniasklaidos laisvės ir toliau blogėjančios teisinės valstybės padėties
Lenkijoje
(2021/2880(RSP))

**Jadwiga Wiśniewska, Mazaly Aguilar, Sergio Berlato, Adam Bielan,
Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Carlo Fidanza,
Raffaele Fitto, Ladislav Ilčić, Patryk Jaki, Krzysztof Jurgiel, Karol
Karski, Beata Kempa, Izabela-Helena Kloc, Elżbieta Kruk, Zbigniew
Kuźmiuk, Ryszard Antoni Legutko, Beata Mazurek, Tomasz Piotr
Poręba, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Bogdan Rzońca, Jacek
Saryusz-Wolski, Beata Szydło, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch,
Grzegorz Tobiszowski, Valdemar Tomaševski, Witold Jan
Waszczykowski, Kosma Złotowski, Raffaele Stancanelli, Anna Zalewska**
ECR frakcijos vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl žiniasklaidos laisvės ir toliau blogėjančios teisinės valstybės padėties Lenkijoje (2021/2880(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2, 7 ir 19 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 167 ir 173 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija), ypač į jos 11 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi Lenkijos Konstitucijoje užtikrinama spaudos laisvė (14 straipsnis) ir saviraiškos laisvė bei cenzūros draudimas (54 straipsnis);
- B. kadangi spaudos laisvės principas glaudžiai susietas su saviraiškos laisvės principu (54 straipsnis), žodžio laisvės apraiška, kuri įgijo konstitucinio principo statusą;
- C. kadangi radijo ir televizijos programų transliacijų licencijavimo procesas reglamentuojamas 1992 m. gruodžio 29 d. Radijo ir televizijos įstatymu; kadangi pagal Radijo ir televizijos įstatymą siekiant transliuoti radijo ir televizijos programas, būtina licencija, kuri suteikiama Nacionalinės radijo ir televizijos tarybos (KRRiT) pirmininko sprendimu, remiantis Nacionalinės tarybos nutarimu;
- D. kadangi pagal Lenkijos Konstituciją Nacionalinės radijo ir televizijos tarybos (KRRiT) narius skiria Seimas, Senatas ir Respublikos Prezidentas, ir nariai negali priklausyti jokiai politinei partijai ar profesinei sąjungai ir negali verstis viešąja veikla, kuri nebūtų suderinama su jų funkcija;
- E. kadangi pagal Radijo ir televizijos įstatymą visi Lenkijoje veikiantys transliuotojai, įskaitant visuomeninius transliuotojus, savo programas formuoja nepriklausomai; kadangi jokia valstybės administracijos institucija negali daryti įtakos visuomeninių transliuotojų programų kūrimo ar personalo formavimo klausimais;
- F. kadangi pagal Radijo ir televizijos įstatymo 35 straipsnį reikalaujama, kad didžiąją radijo ir televizijos transliacijų Lenkijoje dalį valdytų ir kontroliuotų Europos ekonominei erdvei (EEE) priklausantys subjektai; kadangi ne daugiau nei 49 proc. Lenkijos transliuotojų akcijų gali priklausyti subjektams iš ES nepriklausančių šalių; kadangi tokie reikalavimai nėra taikomi vien Lenkijoje, jie taip pat taikomi, pavyzdžiui, Austrijoje ir Prancūzijoje;
- G. kadangi įstatymo projektu, kuriuo iš dalies keičiamas Radijo ir televizijos įstatymas ir kurį dabar peržiūri Lenkijos Parlamentas, siekiama patikslinti nuostatas, kurios leistų Nacionalinei radijo ir televizijos tarybai (KRRiT) veiksmingai neutralizuoti galimybę bet kokiems ES nepriklausantiems subjektams, ypač subjektams iš tų šalių, kurios kelia

rimtą grėsmę valstybės saugumui, perimti transliuotojų kontrolę;

- H. kadangi Prancūzijos teisės aktuose nurodoma, kad antžeminio programų transliavimo prancūzų kalba licencijos negali būti suteikiamos įmonėms, kuriose daugiau nei 20 proc. akcijų kapitalo arba balsavimo teisių priklauso užsieniečiams, išskyrus atvejus, kai Prancūzija yra įsipareigojusi tarptautiniu mastu; kadangi Prancūzijos teisės aktais taip pat numatytos kelios kazuistinės taisyklės, kuriomis apibrėžiama, kaip sutelkiama žiniasklaidos veikla, draudžiama įstatymais;
- I. kadangi pagal Vokietijos teisės aktus transliavimo licencija, skirta visos šalies programai, gali būti suteikta tik subjektui, gyvenančiam ar įsisteigusiam Vokietijoje, ES arba EEE; kadangi pagal Vokietijos teisės aktus tam tikros terpės valdytojo kapitalo kilmė nėra reikšminga, bet svarbi jo buveinės vieta;
- J. kadangi bendrovės „Polska Press“ akcijų, kurias įsigijo bendrovė „PKN Orlen“ S.A., pirkimas yra vienas iš daugelio sandorių, per pastaruosius metus įvykusių Lenkijos žiniasklaidos rinkoje; kadangi nuosavybės pakeitimai žiniasklaidos srityje yra gana dažni ir neturi įtakos žiniasklaidos laisvės ir saviraiškos laisvės, kuri užtikrinama Lenkijos Respublikos Konstitucijoje, vertinimui; kadangi sprendimus įmonėje priima įmonės valdyba, o ne jos savininkai; kadangi minėtą sandorį įvertino Lenkijos konkurencijos ir vartotojų apsaugos tarnyba, kuri nenustatė jokių grėsmių, kurias šis sandoris galėtų kelti Lenkijos žiniasklaidos sektoriui;
- K. kadangi Sąjungos kompetencijos ribos yra apibrėžtos vadovaujantis kompetencijos suteikimo principu, kuris atitinkamai reiškia, kad Sutartimis Sąjungai nesuteikta kompetencija priklauso valstybių narių kompetencijai;
- L. kadangi pagal ES sutarties 2 straipsnį Sąjungai nesuteikiama jokia materialioji kompetencija, o tik išvardijamos tam tikros vertybės, kurių Sąjungos ir jos valstybių narių institucijos turi paisyti veikdamos neviršijant Sąjungai Sutartimis suteiktą įgaliojimų ir nedarant jiems poveikio;
- M. kadangi politikos, susijusios su lytine sveikata ir švietimu, reprodukcija ir abortu, formavimas ir įgyvendinimas priklauso valstybių narių teisėkūros kompetencijai;
- N. kadangi tik pagal ES sutarties 7 straipsnį Sąjungai suteikta kompetencija prižiūrėti teisinės valstybės principo, kaip Sąjungos vertybės, taikymą aplinkybėmis, kurios nėra susijusios su konkrečia materialiąja kompetencija arba kurios viršija kompetencijų aprėptį;
- O. kadangi ES sutarties 7 straipsniu nėra numatytas pagrindas, kuriuo remiantis būtų galima toliau plėtoti ar iš dalies keisti šiame straipsnyje aprašytą procedūrą;
- P. kadangi Teisingumo Teismo jurisdikcija dėl teisinės valstybės klausimų yra ribota – ši institucija prižiūri tik, kaip laikomasi ES sutarties 7 straipsniu numatytų procedūrinių nuostatų, ir tik tuo atveju, kai to prašo atitinkama valstybė narė;
- Q. kadangi ES institucijos neturi kompetencijos apibrėžti ES sutarties 2 straipsnyje numatytų vertybių, ypač teisinės valstybės sąvokos, nes tokia kompetencija šioms institucijoms nebuvo suteikta Sutartimis;

- R. kadangi, jei neturėdamos atitinkamos kompetencijos ES institucijos nustatytų šią apibrėžtį, jos pažeistų Sutartis ir šia apibrėžtimi būtų prieštaraujama Sutartims;
- S. kadangi Lenkijos Konstitucinis Teismas nuo Lenkijos Respublikos įstojimo į ES pripažino nacionalinių konstitucinių nuostatų viršenybę ES teisės aktų atžvilgiu; kadangi 2005 m. gegužės 11 d. Lenkijos Konstitucinio Teismo sprendime nurodyta, kad egzistuojanti santykinė teisinių tvarkų autonomija, grindžiama jų vidaus hierarchijos principais, nereiškia, kad tarp jų nėra sąveikos ar prieštaravimo, ir jei būtų nepašalinamas prieštaravimas tarp konstitucinės normos ir ES teisės aktų normos, prieštaravimas, kurio negalima eliminuoti, taikant paaiškinimą, kuriuo atsižvelgiama į santykinę ES teisės ir nacionalinės teisės autonomiją, tokio prieštaravimo jokia būdu nebūtų galima išspręsti Lenkijos teisinėje sistemoje pripažįstant ES normų, susijusių su konstitucinėmis normomis, viršenybę, jis negalėtų lemti konstitucinių normų privalomosios galios netekimo ar jos pakeitimo ES normomis, ir negalėtų būti apribota šių normų taikymo sritis, kuri neregamentuojama ES teisės aktais; kadangi Lenkijos Konstitucinis Teismas savo 2010 m. lapkričio 24 d. ir 2011 m. lapkričio 16 d. sprendimuose taip pat išreiškė savo nuomonę šia linkme; kadangi ES institucijos neužginčijo nė vieno šių sprendimų;
- T. kadangi kai kuriais kitų valstybių narių konstitucinių teismų sprendimais taip pat kryptama link nacionalinės teisės viršenybės ES teisės atžvilgiu;
1. pabrėžia, kad žiniasklaidos laisvė ir pliuralizmas yra šiuolaikinės demokratijos ramsčiai, nes jie yra pagrindiniai atvirų ir laisvų diskusijų komponentai; pažymi, kad kai kurios valstybės narės praneša apie problemas žiniasklaidos rinkoje, dažnai susijusias su pandemine padėtimi;
  2. mano, kad žiniasklaidos laisvė Lenkijoje yra gerai apsaugota ir taikomos visos apsaugos priemonės;
  3. pažymi, kad žiniasklaidos erdvėje galima susidurti su įvairiausiomis nuomonėmis ir kad jokios nuomonės nėra varžomos, todėl žiniasklaidos pliuralizmas užtikrinamas;
  4. pabrėžia, kad valstybės narės turi teisę priimti įstatymą, kuriuo būtų veiksmingai užkertamas kelias tam, kad žiniasklaida būtų perimama išorės subjektų iš EEE ir ES nepriklausančių šalių, pavyzdžiui, Rusijos ar Kinijos;
  5. pažymi, kad kapitalo iš ES nepriklausančių šalių riba jau taikoma, be kita ko, Prancūzijoje ir Vokietijoje;
  6. pabrėžia, kad ES sutarties 7 straipsniu numatoma vienintelė galimybė ES autoritetinai įsikišti sprendžiant klausimus, susijusius su valstybių narių pagarba Sąjungos vertybėms, įskaitant teisinės valstybės principą; pabrėžia, kad ES sutarties 7 straipsnis yra baigtinis ir išsamus;
  7. pabrėžia, kad nebuvo nutarimo pagal ES sutarties 7 straipsnį, jog esama bent pavojaus dėl rimto teisinės valstybės principo Lenkijoje pažeidimo; pažymi, kad kaltinimas Lenkijai, kad ši pažeidžia teisinės valstybės principą ir tuo, kad ši padėtis toliau blogėja, neturi pagrindo Sutartyse ir tėra neteisėto politinio spaudimo priemonė;

8. pabrėžia, kad teisminių institucijų organizavimo kompetencija nėra ES priskirta kompetencija, nes ši sritis – išimtinė valstybių narių kompetencija; pabrėžia, kad pastaraisiais metais Lenkijoje vykdytos reformos, kuriomis siekiama pagerinti Lenkijos teisingumo sistemos veikimą, grindžiamos kitų valstybių narių patirtimi, ir jomis Europos Komisija nesuabejojo; mano, kad šiomis reformomis jokių būdu nepažeidžiamas teisėjų nepriklausomumo ar teismų nepriklausomumo principas, kuris užtikrinamas Lenkijos Konstitucija ir įstatymais;
9. apgailestauja, kad kai kurios Sąjungos institucijos peržengia Sutartimi suteiktą kompetencijų ribas; pabrėžia, kad jei nebus paisoma šio fakto, bus neįmanoma tinkamai įvertinti Lenkijos argumentų atsakant į pateiktas ES institucijų, kurios kritikuoja šiuo metu Lenkijos Konstituciniame teisme nagrinėjamą bylą dėl Teisingumo Teismo kompetencijų peržiūrėti nacionalinės teisės aktus ir taikyti laikinąsias apsaugos priemones bylose, įskaitant valstybių narių teisminių institucijų organizavimą, pozicijas; pabrėžia ankstesnę Lenkijos Konstitucinio Teismo praktiką dėl Lenkijos Konstitucijos ir ES teisės aktų santykio;
10. pabrėžia, kad valstybių narių konstituciniai teismai vykdo svarbią veiklą, susijusią su įgaliojimus viršijančių ES institucijų veiksmais;
11. mano, kad nepriimtina tai, jog kai kuriose valstybėse narėse šiuo metu galiojančius teisminių institucijų organizavimo sprendimus ES institucijos patvirtina, o tuo pačiu metu panašiais sprendimais Lenkijoje abejojama ir jie kritikuojami;
12. apgailestauja dėl naujausių Komisijos veiksmų, būtent kaltinimų dėl tariamo Teisingumo Teismo sprendimo dėl Aukščiausiojo Teismo drausmės kolegijos nevykdymo ir pranešimų dėl prašymo Teisingumo Teismui skirti baudas Lenkijai už tai, kad ji neįgyvendino laikinosios apsaugos priemonės; pabrėžia, kad Lenkija išsamiai paaiškino, kokių būdu įgyvendino laikinąją apsaugos priemonę, ypač tai, kad laikinoji apsaugos priemonė įgyvendinama Aukščiausiojo Teismo pirmojo pirmininko įsakymu, į kurį, laikydamasi valdžios atskyrimo principo, vykdomoji valdžia negali kištis; mano, kad konfrontaciniais veiksmais neprisidedama prie problemos sprendimo dialogo ir lojalios bendradarbiavimo forma ir atsižvelgiant į Sąjungos ir valstybių narių kompetencijas;
13. apgailestauja dėl naujausių Komisijos atstovų pareiškimų, kuriuose pabrėžiama galimybė sustabdyti mokėjimus, susijusius su Lenkijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planais, dėl Teisingumo Teismo sprendimų nevykdymo; pabrėžia, kad vienintelė Sutarties procedūra, susijusi su sprendimų nevykdymu, aprašyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 260 straipsnyje, ir kad bet kokie Sutartyje neapibrėžti bandymai priversti vykdyti Teisingumo Teismo sprendimus yra neteisėti;
14. primena Komisijos pareiškimą, kuriame patvirtinama, kad taikydama 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo, Komisija bus įsipareigojusi laikytis 2020 m. gruodžio 11 d. Europos Vadovų Tarybos išvadų; primena, kad Komisija ketina plėtoti ir priimti gaires, kartu taikydama šį Reglamentą;
15. mano, kad būtų teisiškai nepriimtina nustatyti naują *de facto* teisinės valstybės kontrolės mechanizmą, net jei juo būtų siekiama apsaugoti ES biudžetą;

16. pažymi, kad ES neturi kompetencijos plėtoti politikos, susijusios su lytine sveikata ir švietimu, reprodukcija ir abortu;
17. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai ir Tarybai.